

Pijn, depressie en de rol van ervaren controle

Er is een sterke relatie tussen pijn en depressie, waarbij beiden effect op elkaar hebben. Bij ouderen met depressie zorgt de aanwezigheid van pijn en de gevolgen daarvan op dagelijks functioneren voor een slechter herstel van de depressie. Maar het beloop van pijn en de daarbij horende beperkingen is ook slechter als iemand depressief is.

Om behandelmogelijkheden te vinden, is het belangrijk meer te begrijpen van de relatie tussen pijn en depressie. Bijvoorbeeld, de aanwezigheid van pijn leidt niet altijd tot depressie. Mogelijk dat andere factoren een rol spelen, die ouderen met pijn meer kwetsbaar maken voor depressie. Dit is belangrijk, omdat met name op hoge leeftijd behandeling met (pijn)medicatie lastig is, en de oudere zelf mogelijk voorkeur heeft voor een psychologische behandeling gericht op eigen coping gedrag.

Met de gegevens van NESDO onderzochten we, of de relatie tussen depressie en pijn kan worden verklaard door ervaren controle (coping) als mediator. We bepaalden hiervoor het directe (rechtstreekse) effect van pijn op depressie, en het indirecte effect via ervaren controle. Hierbij keken we zowel naar pijn intensiteit als pijn-gerelateerde beperkingen.

Ouderen met een depressieve stoornis rapporteerden vaker pijn en meer intense pijn dan de controlegroep zonder depressie. We vonden een direct effect van pijn op depressie, en tegelijkertijd ook een indirect effect van pijn op depressie via (lagere) ervaren controle. Bij de ouderen met een depressie vonden we wel een sterk direct effect van pijn op de ernst van de depressie, maar slechts een klein indirect effect van pijn op ernst van depressie via (lagere) ervaren controle.

Samenvattend, ervaren controle speelt een rol als mediator in de relatie tussen pijn en de aanwezigheid van depressie. Deze resultaten sluiten aan bij eerder onderzoek die erop wijzen dat behandeling bij ouderen met depressie en pijn multifactorieel van aard moet zijn, inclusief focus op ervaren controle en zelf-effectiviteit.